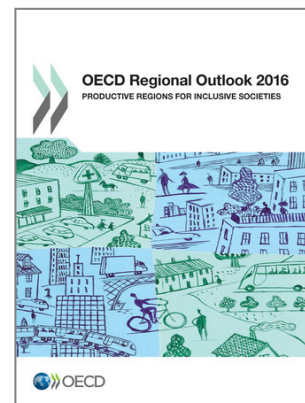

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Regional Outlook 2016

Productive Regions for Inclusive Societies

Summary in Latvian

Read the full book on: [10.1787/9789264260245-en](https://doi.org/10.1787/9789264260245-en)

ESAO reģionu apskats 2016

Produktīvi reģioni iekļaujošām sabiedrībām

Reģioniem ir būtiska loma produktīvas ekonomikas un iekļaujošas sabiedrības izveidē. Šajā ESAO reģionu apskata trešajā izdevumā ir parādīts, ka, kamēr pēdējās divās desmitgadēs starp ESAO valstīm ir palielinājušās atšķirības IKP uz vienu iedzīvotāju ziņā, arī pašu valstu iekšienē ir novērojamas arvien lielākas atšķirības ienākumu ziņā starp reģioniem, pilsētām un iedzīvotājiem. Vadošie reģioni un pilsētas tagad vairāk sacenšas ar saviem līdziniekiem pasaules mērogā nevis ar citiem savas valsts reģioniem un pilsētām. Starp reģioniem vienmēr pastāvēs atšķirības, bet blakusesošiem reģioniem ir iespējas vienam otru "panākt" sociālās un ekonomiskās attīstības ziņā. Palīdzot iedarbināt panākšanas mehānismu, valstis var iegūt dubultu labumu — palielināt kopējo produktivitāti un iekļaušanu.

Lai gan lielākā daļa ESAO valstu iedzīvotāju dzīvo pilsētu teritorijās, gan tie lauku reģioni, kas atrodas tuvu pilsētām, gan attālākie reģioni daudzējādā ziņā var veicināt un veicina valstu labklājību. Šajā apskatā īpaša uzmanība pievērsta šiem reti apdzīvotajiem reģioniem un tam, kā valstīm ir jāpārdomā lauku attīstība, lai labāk saskatītu visu lauku reģionu produktivitātes attīstības iespējas.

Cita starpā arī pilsētām, reģioniem un konkrētām vietām pielāgotai valstu politikai ir liela nozīme ceļā uz ambiciozo ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM), Parīzes klimata nolīguma COP21 un ANO "Habitat" III mērķu sasniegšanu. Reģionu un pilsētu plašāka mēroga iesaistīšanās rada lielākas iespējas to iedzīvotājiem paust savu viedokli attiecībā uz šīm un citām pasaules mēroga programmām. Mērķu lokalizācija un to noteikšana radīs izpratni, palīdzēs rast vietējā mērogā piemērojamus risinājumus un nodrošinās, lai neviens reģions vai neviena pilsēta netiktu atstāta bez ievērtības.

Galvenie konstatējumi

- **Vidējā atšķirība starp reģioniem produktivitātes ziņā divās pēdējās desmitgadēs ir palielinājusies, jo līderi apsteidz pārējos savas valsts reģionus.** Atšķirība starp vidējo IKP uz vienu strādājošo 10 % ESAO valstu attīstītākajos (pierocežās) un 75 % vismazāk attīstītajos reģionos ir palielinājusies par gandrīz 60 % — no USD 14 500 līdz 24 000. Līdz ar to viens no četriem ESAO valstu iedzīvotājiem dzīvo reģionā, kas atpaliek no savas valsts augstas produktivitātes reģioniem.
- **To, ka panākšana notiek ne pārāk ātri, daļēji nosaka dažādie attīstības modeļi valstīs, parādot, ka augstas produktivitātes reģioni var veicināt ekonomikas pielīdzināšanos, bet ne vienmēr to dara.** Apmēram trīs ceturtdaļas no šiem augstas produktivitātes reģioniem ir pilsētas, bet reģionos, kas vēlas tos panākt, pilsētu teritorijas ir tikai viena ceturtdaļa. Pie pašreizējiem izaugsmes apjomiem nedaudz atpalikušākie reģioni un augstas produktivitātes reģioni varētu sasniegt vienādu produktivitātes līmeni ne ātrāk par 2050. gadu. Lai šobrīd atšķirīgie reģioni minētajā laikposmā varētu šīs atšķirības novērst, to produktivitātes izaugsmes apjomam būtu jāpalielinās līdz 2,8 %, kas četras reizes pārsniedz pašreizējos izaugsmes rādītājus.
- **Starp lauku reģioniem tie reģioni, kas ir tuvu pilsētām, kopš nesenās krīzes ir dinamiskāki un elastīgāki salīdzinājumā ar attālākajiem lauku reģioniem.** Tuvu pilsētām esošie lauku reģioni ir mājvieta vairāk nekā 80 % lauku iedzīvotājiem, un to ieņēmumiem un produktivitātei ir tendence

līdzināties pilsētu reģionu ieņēmumiem un produktivitātei. Pirms krīzes (2000.-2007. gada laikposmā) vairāk nekā divas trešdaļas lauku reģionu piedzīvoja izaugsmi gan produktivitātes, gan nodarbinātības ziņā. Kopš krīzes (2008.-2012. gada laikposmā) attālākie lauku reģioni nodarbinātības un produktivitātes izaugsmes ziņā nav spējuši atgūt kādreizējo līmeni.

- **Ar tirdzniecību saistītās nozares, šķiet, ir būtisks produktivitātes virzītājspēks gan pilsētu, gan lauku reģionos, neraugoties uz to atšķirīgo izaugsmes dinamiku.** Reģionos, kas vēlas panākt augstas produktivitātes reģionus, šīs ar tirdzniecību saistītās nozares (jo īpaši pakalpojumi, ražošana vai resursu iegūšana un komunālie pakalpojumi) veidoja tautsaimniecības lielāko daļu, un ar laiku šī daļa ir pieaugusi līdz gandrīz 50 % no šo reģionu produkcijas salīdzinājumā ar tikai vienu trešdaļu atpalikušajos reģionos.
- **Produktivitātes attīstībai būtiskas ir arī labas pārvaldības prakses.** Augstas produktivitātes reģioniem ir augstāki rezultāti Eiropas mēroga pārskatā par pārvaldības kvalitāti, un reģionos, kas vēlas tos panākt, kvalitāte ir uzlabojusies. Valsts ieguldījumu labas pārvaldības pasākumi var samazināt ar produktivitāti un iekļaušanu saistītās sankcijas, ko piemēro vietējo jurisdikciju sadrumstalotības dēļ, jo īpaši lielpilsētu teritorijās.
- **Atšķirības starp reģioniem ir lielākas, ja aplūko daudzdimensiju pasākumus, kas saistīti ar dzīves standartiem, nevis tikai ienākumus.** Vērtējums, kurā apvienoti dati par ienākumiem, veselību un nodarbinātību, atklāj, ka daži reģioni var ciest no daudzām nepilnībām labklājības ziņā. Pilsētās, kurās ir sastopamas gan augstu, gan zemu kvalificētas profesijas ("bankieri un kafijas meistari"), atšķirības ienākumu ziņā parasti ir augstākas nekā valsts mērogā. Svarīgi ir papildu pasākumi, kas nodrošina, lai produktivitātes palielināšanās dotu labumu dažādām sociālajām grupām un vietām, tostarp pašās pilsētās.

Galvenie ieteikumi

Nav vienkāršu politiku risinājumu, lai atrisinātu šīs reģionu ar produktivitāti un iekļaušanu saistītās problēmas, bet valsts iesaistīšanās vairākās jomās var veicināt produktivitāti un/vai iekļaušanu:

- **Lai gūtu visus iespējamus labumus, ar darba un produktu tirgiem saistītās strukturālās reformas ir jāpapildina ar cita veida konkrētai vietai raksturīgiem politikas pasākumiem.** Strukturālajām reformām atkarībā no reģiona var būt dažādas sekas. Sakarā ar stingrākiem darba tirgus ierobežojumiem, ko mēra ar atbilstošiem darba aizsardzības rādītājiem, lauku reģionos biežāk nekā pilsētās samazinās darba tirgu apjoms. Uzlabotas transporta iespējas palielina vietējā darba tirgus faktisko apjomu, kas var papildināt konkrētu darba tirgus reformu, palielinot tās ietekmi.
- **Reģionālajai attīstības politikai būtu jākoncentrējas uz produktivitātes virzītājspēkiem un izaugsmi visos reģionos, veicot stratēģiskus ieguldījumus, nevis aprobežojoties tikai ar subsīdijām.** Taču, būdami daļa no valdības tēriņiem, valsts ieguldījumi pēdējo divu desmitgažu laikā ir samazinājušies no 9,5 % līdz 7,7 %. Pašvaldību, kas atbild par 59 % no šā ieguldījuma, jaudas palielināšanas jautājumam būtu jāpiešķir augstāka prioritāte. Ieguldījumi, kas atvieglo inovāciju un labākās pieredzes izplatīšanu nozarēs un uzņēmumos reģiona ietvaros un ārpus tā robežām, ir iespēja, kā palielināt produktivitāti. Lai gan daudzu valstu politikas mēģina samazināt atšķirības starp reģioniem, tām būtu jāizvairās no izaugsmes slāpēšanas augstākas produktivitātes reģionos.
- **Pilsētu attīstības politikai būtu jāņem vērā tas, kā pilsētas konkrētajā valstī ir sasaistītas kopā "pilsētu sistēmā".** Vairākas valstis ziņo par nesenām vai drīzām izmaiņām savā politikā attiecībā uz pilsētām. Lai gan šo pasākumu galvenais mērķis parasti ir sociālo un vides izmaksu samazināšana pilsētās, to ietvaros var apsvērt arī pilsētu lomu tautsaimniecībā, to vietējās un starpreģionu saiknes valsts sistēmā un to spēju radīt inovācijas, kam būtu jāveicina tautsaimniecības attīstība.
- **Lauku attīstības politikai ir jāatjaunina "Lauku politika 3.0".** Ir panākts progress, lauku attīstības pieejās paredzot ne tikai atbalstu lauksaimniekiem, atzīstot arī lauku reģionu dažādību un to, cik svarīgi ir savstarpēji sasaistīt dinamiskas teritorijas. Lauku politikā 3.0 galvenā uzmanība pievērsta pašvaldību konkurētspējīgu priekšrocību veicināšanai, izmantojot integrētus ieguldījumus un atbilstošus vietējos pakalpojumus un sekmējot līdzdalību vietējā mērogā un attīstību virzienā no apakšas uz augšu.
- **Runājot par politikas pasākumiem, kas saistīti ar konkrētu vietu, lai tos īstenotu, būtiski svarīgi ir pārvaldības nolīgumi ("kādā veidā?").** Daudzās valstīs ir uzsāktas pašvaldību pārvaldības reformas, lai pieskaņotu politiku attiecīgajam mērogam vai lai saistībā ar ieguldījumiem un pakalpojumu sniegšanu panāktu apjomradītus ietaupījumus. Valstis turpina eksperimentēt,

meklējot labākos veidus, kā pārzināt reģionālās attīstības politiku un valsts ieguldījumus visos pārvaldības līmeņos, pievienojoties valsts īstenotajiem pasākumiem visās politikas jomās tā, lai optimizētu savstarpējās atbilstības un meklētu kompromisus.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

They are available free of charge on the OECD Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For more information, contact the OECD Rights and Translation unit,

Public Affairs and Communications Directorate at: rights@oecd.org or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Visit our website www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2016), *OECD Regional Outlook 2016: Productive Regions for Inclusive Societies*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264260245-en